NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Forandringer i hjernen ved vaskulær demens

Vaskulær demens skyldes sygdomsforandringer i hjernens blodkar. Sygdommen kan således opstå i alle dele af hjernen.

Der findes to hovedformer for blodkarforandringer: tillukning af større blodkar som følge af blodpropper og åreforkalkninger og tillukning af små blodkar på grund af længerevarende forhøjet blodtryk eller sukkersyge. Ofte optræder de to typer dog samtidig.

Blodpropper, som dannes i hjertet som følge af uregelmæssig hjerterytme (atrieflimren), eller som river sig løs fra åreforkalkning i halspulsårerne, kan føres med blodstrømmen til et af hjernens blodkar, hvor de kan sætte sig fast. På den måde bliver et hjerneområde berøvet sin blodforsyning og går til grunde. Dette kaldes et infarkt.

Er skaden tilstrækkelig stor eller rammes et kritisk område, kan det medføre demens. Får patienten eventuelt flere blodpropper i andre blodkar i hjernen, vil skaderne blive mere udbredte (multiinfarkt-demens).

I andre tilfælde sker der en gradvis tillukning af de små, fine blodkar, der forsyner hjernens centrale områder (den hvide substans). Her skyldes tillukningen som regel ikke blodpropper, men forandringer i blodkarrenes væg, der fortykkes som følge af forhøjet blodtryk eller sukkersyge.

Hvor i hjernen rammer vaskulær demens

Åreforkalkning og blodpropper kan ramme alle blodkar i hjernen. Hvis en af de store pulsårer til hjernen eller en af de store forgreninger fra denne pludselig lukker til, vil følgerne blive tilsvarende store med halvsidig lammelse, måske ophævet sprogfunktion (afasi) og ofte bevidsthedspåvirkning.

Hvis mindre områder skades af blodpropper, kan det forekomme, at hverken patienten eller pårørende opdager, at der har været en blodprop, især hvis blodproppen ikke medfører lammelser.

Gradvis tillukning af blodkarrene på grund af forhøjet blodtryk eller sukkersyge rammer især de centrale dele af hjernen. Midten af hjernen forsynes af meget tynde og lange blodkar, som er særligt sårbare over for fx forhøjet blodtryk.

I disse områder ligger nervetrådene på kryds og tværs og forbinder de enkelte centre for blandt andet hukommelse, sprog og rumlig orientering. Derfor får man særlige symptomer, når trådene ødelægges af den nedsatte blodtilførsel, og kommunikationen mellem centrene påvirkes.

Læs mere om vaskulær demens

Vaskulær demens

Hasselbalch SG, Stokholm J. Demenssygdomme. Forstå demens. 2. ed. København: Hans Reitzels Forlag; 2011

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

Hans Reitzel

Senest opdateret: 11. august 2020